UNIT 17 | PENDIDIKAN MORAL TINGKATAN 1 | SESI 2026

Rasuah Musuh Negara

Nota, contoh dan 40 objektif

Rasuah menjejaskan keadilan apabila suapan digunakan untuk mempengaruhi tindakan atau keputusan secara tidak wajar. Suapan bukan wang sahaja, tetapi penilaian mesti melihat tujuan dan kaitannya dengan sesuatu tugas. Unit ini menggunakan situasi rekaan untuk menerangkan contoh, akibat dan pencegahan rasuah. Kamu akan belajar menolak tawaran yang tidak wajar serta mendapatkan bantuan melalui cara yang selamat.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Rasuah Musuh Negara

Fahami maksud rasuah Kenal pasti manfaat yang ditawarkan atau diminta.	**Bezakan contoh berdasarkan konteks** Gunakan fakta tentang pertukaran yang dinyatakan.
Kesan kepada keadilan dan kepercayaan Peluang boleh dialihkan daripada pihak yang layak.	**Pencegahan dan penolakan terhadap perbuatan** Gunakan kriteria yang jelas dan boleh dijelaskan.

Hubungkan pengetahuan, perasaan dan tindakan melalui situasi yang selamat.

Nota dan contoh berlangkah

17.1 Fahami maksud rasuah

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

Rasuah melibatkan suapan yang diberi, ditawarkan, diminta atau diterima untuk mempengaruhi atau membalas tindakan secara tidak wajar berkaitan amanah. Suapan boleh berupa wang, barang atau manfaat lain. Masalah juga timbul apabila bayaran peribadi tidak rasmi diminta untuk menjalankan tugas yang memang diwajibkan, walaupun pemohon layak. Bukan semua hadiah ialah rasuah; nilai tujuan, konteks dan aturan yang terpakai. Situasi rekaan ini menerangkan konsep moral, bukan menentukan kesalahan undang-undang seseorang.

• Kenal pasti manfaat yang ditawarkan atau diminta.

• Tanya keputusan atau tindakan yang mahu dipengaruhi.

• Perhatikan percanggahan dengan tanggungjawab yang diamanahkan.

• Bezakan kecurigaan daripada bukti atau keputusan berautoriti.

Fahami maksud rasuah

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Kenal pasti baucar sebagai manfaat.	Kenal pasti kelulusan tidak wajar yang diminta.	Jelaskan bagaimana tanggungjawab pemeriksa cuba dipengaruhi.

Tujuan mempengaruhi keputusan secara tidak wajar menjadikan situasi contoh rasuah.

Contoh berlangkah: Seorang pemohon menawarkan baucar supaya pemeriksa meluluskan kerja yang tidak memenuhi syarat.

1. Kenal pasti baucar sebagai manfaat.

2. Kenal pasti kelulusan tidak wajar yang diminta.

3. Jelaskan bagaimana tanggungjawab pemeriksa cuba dipengaruhi.

Jawapan: Tujuan mempengaruhi keputusan secara tidak wajar menjadikan situasi contoh rasuah.

Elak silap: Hadiah tidak secara automatik rasuah, tetapi label hadiah juga tidak menghapuskan tujuan tidak wajar.

Cuba: Apakah maklumat penting untuk menilai tawaran hadiah?

Hubungannya dengan keputusan, tujuan pemberian dan aturan yang berkaitan.

17.2 Bezakan contoh berdasarkan konteks

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

Contoh rasuah menjadi jelas apabila terdapat pertukaran manfaat dengan tindakan yang menyalahgunakan amanah. Wang yang diminta supaya kesalahan sengaja diabaikan menunjukkan hubungan tersebut. Sebaliknya, hadiah keluarga tanpa kaitan dengan tugas atau keputusan bukan contoh yang sama. Jika maklumat tidak cukup, nyatakan bahawa konteks perlu disemak. Jangan membuat tuduhan hanya kerana melihat seseorang menerima bungkusan. Label derma, hadiah atau saguhati tidak mengubah tujuan sebenar sesuatu pertukaran yang tidak wajar.

• Gunakan fakta tentang pertukaran yang dinyatakan.

• Bezakan ganjaran sah daripada dorongan tidak wajar.

• Lihat tujuan walaupun istilah pemberian kelihatan baik.

• Jangan menuduh berdasarkan rupa atau khabar angin.

Bezakan contoh berdasarkan konteks

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Perhatikan permintaan yang mengiringi wang.	Bandingkan dengan proses yang sepatutnya.	Nilai tujuan, bukan nama pemberian sahaja.

Istilah hadiah tidak menghalalkan pengaruh yang menjejaskan keadilan.

Contoh berlangkah: Seseorang menamakan wang sebagai hadiah tetapi meminta namanya didahulukan tanpa syarat sah.

1. Perhatikan permintaan yang mengiringi wang.

2. Bandingkan dengan proses yang sepatutnya.

3. Nilai tujuan, bukan nama pemberian sahaja.

Jawapan: Istilah hadiah tidak menghalalkan pengaruh yang menjejaskan keadilan.

Elak silap: Bayaran rasmi yang direkodkan bukan sama dengan bayaran rahsia untuk layanan tidak wajar.

Cuba: Adakah perkataan derma membuktikan suatu tawaran sentiasa bersih?

Tidak. Semak sama ada tawaran digunakan untuk mendapatkan keputusan yang tidak wajar.

17.3 Kesan kepada keadilan dan kepercayaan

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

Rasuah boleh menyebabkan keputusan memihak kepada pemberi suapan dan menafikan peluang orang yang layak. Sumber bersama juga mungkin digunakan untuk hasil yang tidak memenuhi keperluan. Apabila orang meragui keadilan proses, kepercayaan terhadap institusi boleh terjejas. Huraikan rantai sebab dan akibat berdasarkan situasi. Jangan menganggap semua masalah berpunca daripada rasuah atau menuduh individu tertentu tanpa maklumat. Fokus pada mudarat perbuatan kepada orang ramai dan amanah yang sepatutnya dipelihara.

• Peluang boleh dialihkan daripada pihak yang layak.

• Sumber bersama boleh dibazirkan.

• Mutu hasil boleh terjejas jika syarat diabaikan.

• Kepercayaan berkurang apabila proses tidak adil.

Kesan kepada keadilan dan kepercayaan

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Kenal pasti pihak yang kehilangan peluang adil.	Terangkan kemungkinan kesan terhadap hasil pembelian.	Hubungkan ketidakadilan dengan kepercayaan masyarakat.

Manfaat peribadi boleh menimbulkan kerugian kepada ramai orang.

Contoh berlangkah: Pemilih menerima manfaat untuk mengutamakan pembekal yang tidak memenuhi syarat.

1. Kenal pasti pihak yang kehilangan peluang adil.

2. Terangkan kemungkinan kesan terhadap hasil pembelian.

3. Hubungkan ketidakadilan dengan kepercayaan masyarakat.

Jawapan: Manfaat peribadi boleh menimbulkan kerugian kepada ramai orang.

Elak silap: Kelemahan hasil sahaja belum membuktikan seseorang menerima rasuah.

Cuba: Mengapakah suapan dalam pemilihan boleh menjejaskan peserta lain?

Keputusan dipengaruhi manfaat peribadi dan bukan kriteria yang dipersetujui.

17.4 Pencegahan dan penolakan terhadap perbuatan

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4, 4.5.5

Pencegahan rasuah melibatkan proses jelas, rekod tepat dan saluran kebimbangan yang sesuai. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia menerima aduan serta menyiasat kesalahan rasuah. Murid boleh mendapatkan bantuan orang dewasa dipercayai untuk menggunakan saluran berautoriti. Rasa kecewa atau marah terhadap ketidakadilan boleh mendorong penjagaan amanah, tetapi tidak membenarkan penghinaan atau tuduhan tanpa bukti. Siasatan ialah tugas pihak berautoriti; murid tidak perlu memerangkap atau berkonfrontasi dengan orang yang disyaki.

• Gunakan kriteria yang jelas dan boleh dijelaskan.

• Catat keputusan melalui proses yang dipersetujui.

• Minta bantuan dewasa menggunakan saluran sesuai, termasuk SPRM bagi kebimbangan rasuah.

• Tolak perbuatan rasuah tanpa merendahkan maruah orang.

Pencegahan dan penolakan terhadap perbuatan

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Jangan sebarkan tuduhan kepada orang ramai.	Beritahu orang dewasa dipercayai tentang perkara yang benar-benar diketahui.	Ikut panduan untuk saluran berautoriti yang sesuai.

Kebimbangan disampaikan tanpa siasatan atau konfrontasi sendiri.

Contoh berlangkah: Rakan mendengar tawaran untuk mempengaruhi satu keputusan.

1. Jangan sebarkan tuduhan kepada orang ramai.

2. Beritahu orang dewasa dipercayai tentang perkara yang benar-benar diketahui.

3. Ikut panduan untuk saluran berautoriti yang sesuai.

Jawapan: Kebimbangan disampaikan tanpa siasatan atau konfrontasi sendiri.

Elak silap: Rasa benci terhadap rasuah merujuk kepada perbuatan, bukan lesen menyerang seseorang.

Cuba: Apakah cara menyatakan penolakan terhadap rasuah dengan bertanggungjawab?

Jelaskan mudaratnya, enggan menyertainya dan dapatkan bantuan melalui saluran sesuai.

17.5 Amalkan amanah dalam keputusan harian

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

Menghindari rasuah bermula dengan menjaga tanggungjawab dan menolak manfaat yang meminta layanan tidak wajar. Dalam latihan kelas, gunakan kriteria yang dipersetujui untuk memilih cadangan dan jangan menerima hadiah untuk mengubah keputusan. Jika hadiah atau kepentingan peribadi menimbulkan keraguan, beritahu guru dan minta panduan. Situasi harian membantu membina tabiat integriti, tetapi tidak setiap kesalahan kecil perlu dilabel sebagai kes rasuah undang-undang. Utamakan kejujuran, keadilan dan tindakan selamat.

• Patuhi tujuan amanah yang diberikan.

• Tolak manfaat yang disyaratkan dengan layanan tidak wajar.

• Maklumkan kepentingan peribadi yang boleh mempengaruhi keputusan.

• Minta semakan atau bantuan apabila ragu-ragu.

Amalkan amanah dalam keputusan harian

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Nyatakan penolakan terhadap syarat hadiah.	Rujuk kriteria pemilihan yang telah dipersetujui.	Maklumkan tawaran kepada guru penyelia tanpa membuat tuduhan awam.

Keputusan berpandukan amanah, bukannya manfaat peribadi.

Contoh berlangkah: Ahli panel rekaan ditawarkan hadiah untuk memilih cadangan tertentu.

1. Nyatakan penolakan terhadap syarat hadiah.

2. Rujuk kriteria pemilihan yang telah dipersetujui.

3. Maklumkan tawaran kepada guru penyelia tanpa membuat tuduhan awam.

Jawapan: Keputusan berpandukan amanah, bukannya manfaat peribadi.

Elak silap: Jangan menerima dahulu dengan alasan akan menilai tujuannya kemudian.

Cuba: Apakah langkah jika hadiah dikaitkan dengan perubahan keputusan?

Tolak tawaran itu dan dapatkan panduan orang dewasa yang bertanggungjawab.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah unsur utama dalam contoh rasuah?

A. Suapan dikaitkan dengan tindakan atau keputusan yang tidak wajar

B. Semua hadiah dalam setiap hubungan

C. Sebarang ucapan terima kasih kepada rakan

D. Semua bayaran rasmi yang direkodkan

M17Q01 | Asas | 17.1

02. Adakah suapan semestinya berbentuk wang tunai?

A. Ya, barang tidak pernah boleh menjadi suapan

B. Ya, hanya wang dalam sampul dikira

C. Tidak, tetapi setiap barang pemberian pasti rasuah

D. Tidak, manfaat lain juga boleh digunakan untuk mempengaruhi keputusan secara tidak wajar

M17Q02 | Asas | 17.1

03. Apakah maklumat paling penting apabila menilai hadiah kepada pembuat keputusan?

A. Istilah hadiah digunakan, jadi tujuan tidak perlu dinilai

B. Persahabatan penerima dan pemberi sahaja

C. Tujuan hadiah dan kaitannya dengan keputusan yang diamanahkan

D. Nilai hadiah sahaja tanpa menilai permintaan pemberi

M17Q03 | Asas | 17.1

04. Pemohon menawarkan wang supaya dokumen yang tidak memenuhi syarat diluluskan. Apakah yang menjadikan situasi ini contoh rasuah?

A. Semua pembayaran dalam urusan dokumen ialah rasuah

B. Pemohon dan pemeriksa saling mengenali

C. Wang diberi sebelum keputusan, tanpa perlu melihat tujuannya

D. Wang digunakan untuk mendapatkan kelulusan yang tidak wajar

M17Q04 | Asas | 17.2

05. Seorang nenek memberi hadiah hari lahir kepada cucu tanpa syarat tentang tugas atau keputusan. Apakah penilaian sesuai?

A. Penerima mesti dianggap bersalah tanpa semakan

B. Harga hadiah sahaja membuktikan rasuah

C. Semua hadiah keluarga ialah rasuah

D. Maklumat itu tidak menunjukkan pertukaran untuk keputusan tidak wajar

M17Q05 | Asas | 17.2

06. Seseorang meminta manfaat peribadi untuk mengabaikan pelanggaran yang wajib dilaporkannya. Apakah masalah utama?

A. Tugas boleh diketepikan jika kedua-dua pihak bersetuju

B. Manfaat menjadi wajar jika dinamakan saguhati

C. Amanah cuba ditukar dengan manfaat peribadi

D. Permintaan itu salah hanya jika manfaat berupa wang tunai

M17Q06 | Asas | 17.2

07. Apakah kesan keputusan pemilihan yang dipengaruhi suapan?

A. Kriteria pemilihan menjadi lebih bermakna

B. Pihak yang layak mungkin kehilangan peluang adil

C. Semua peserta pasti lebih mempercayai proses

D. Peluang semua orang bertambah secara automatik

M17Q07 | Asas | 17.3

08. Mengapakah rasuah boleh menjejaskan kepercayaan masyarakat?

A. Semua pihak mengetahui alasan yang sah

B. Orang meragui sama ada keputusan dibuat secara adil

C. Semua keputusan menjadi lebih telus secara automatik

D. Rasuah menghapuskan kepentingan peribadi

M17Q08 | Asas | 17.3

09. Suapan menyebabkan kerja yang tidak memenuhi syarat diterima. Apakah kemungkinan kesan?

A. Semua pengguna memperoleh manfaat tambahan

B. Mutu hasil tidak menepati keperluan yang dipersetujui

C. Mutu pasti menjadi lebih baik

D. Syarat asal tidak pernah penting

M17Q09 | Asas | 17.3

10. Apakah langkah pencegahan yang membantu keputusan lebih telus?

A. Membenarkan hadiah menentukan keutamaan

B. Menggunakan kriteria jelas dan merekodkan alasan keputusan

C. Merahsiakan semua kriteria daripada pihak berkaitan

D. Mengubah aturan selepas mengetahui pemberi manfaat

M17Q10 | Asas | 17.4

11. Apakah tindakan selamat apabila murid mengetahui tawaran yang mencurigakan?

A. Menyiarkan tuduhan dengan nama penuh kepada umum

B. Mencuba menerima tawaran sebagai eksperimen

C. Menyiasat pihak disyaki seorang diri

D. Mendapatkan bantuan orang dewasa dipercayai untuk saluran yang sesuai

M17Q11 | Asas | 17.4

12. Apakah contoh penolakan terhadap perbuatan rasuah?

A. Saya akan menuduh sesiapa yang menerima bungkusan

B. Saya kecewa dengan ketidakadilan itu dan mahu menjaga amanah

C. Saya berhak menghina semua orang yang disyaki

D. Saya mahu menerima suapan jika tiada orang tahu

M17Q12 | Asas | 17.4

13. Rasa benci terhadap rasuah sepatutnya ditujukan kepada apa?

A. Perbuatan yang merosakkan keadilan dan amanah

B. Sesiapa yang bertanya tentang proses

C. Kaum tertentu yang dituduh tanpa bukti

D. Semua orang yang mempunyai hadiah

M17Q13 | Asas | 17.4

14. Apakah tindakan apabila ditawarkan hadiah dengan syarat mengubah keputusan secara tidak adil?

A. Tolak syarat itu dan rujuk pihak dewasa yang bertanggungjawab

B. Serahkan hadiah kepada rakan supaya syarat kekal

C. Terima dahulu dan rahsiakan kemudian

D. Ambil hadiah jika nilainya kecil

M17Q14 | Asas | 17.5

15. Dalam latihan pemilihan projek kelas, apakah asas keputusan yang berintegriti?

A. Hadiah paling menarik kepada panel

B. Hubungan paling rapat sahaja

C. Kriteria yang telah dipersetujui

D. Janji manfaat rahsia selepas keputusan

M17Q15 | Asas | 17.5

16. Bayaran rasmi dikenakan mengikut kadar yang dinyatakan dan direkodkan. Apakah penilaian yang paling tepat berdasarkan maklumat itu?

A. Bayaran rasmi memberi hak mengatasi semua giliran

B. Setiap bayaran rasmi semestinya rasuah

C. Rekod bayaran menjadikan semua syarat tidak penting

D. Ia tidak sama dengan bayaran rahsia untuk mendapatkan layanan tidak wajar

M17Q16 | Asas | 17.2

17. Pemohon sudah layak, tetapi pemegang tugas meminta bayaran peribadi tidak rasmi untuk menjalankan tugasnya. Mengapakah ini menimbulkan kebimbangan rasuah?

A. Pelaksanaan amanah cuba dijadikan pertukaran untuk manfaat peribadi

B. Bayaran kecil tidak boleh mempengaruhi amanah

C. Kelayakan pemohon membenarkan sebarang bayaran tambahan

D. Permintaan itu menjadi wajar jika pemohon bersetuju

M17Q17 | Faham | 17.1

18. Seseorang menamakan wang sebagai derma tetapi meminta kelulusan yang bercanggah dengan syarat. Apakah penilaian sesuai?

A. Nama derma tidak menghapuskan tujuan mendapatkan keputusan tidak wajar

B. Syarat kelulusan tidak penting apabila ada derma

C. Perkataan derma menjamin semua tindakan bersih

D. Semua derma dalam semua keadaan ialah rasuah

M17Q18 | Faham | 17.2

19. Bagaimanakah rasuah boleh membazirkan sumber bersama?

A. Keperluan sebenar masyarakat hilang apabila wang dibayar

B. Pemilihan berpihak boleh membiayai hasil yang tidak memenuhi keperluan

C. Semua perbelanjaan awam sentiasa salah

D. Wang penerima suapan terus menjadi milik semua orang

M17Q19 | Faham | 17.3

20. Mengapakah rekod keputusan yang tepat membantu pencegahan?

A. Rekod hanya berguna untuk memalukan orang

B. Rekod membenarkan fakta diubah mengikut kehendak

C. Rekod menjamin tiada sesiapa pernah berbuat salah

D. Alasan dan proses boleh disemak oleh pihak yang berkenaan

M17Q20 | Faham | 17.4

21. Kamu hanya melihat seseorang menerima bungkusan. Mengapakah belum wajar membuat tuduhan rasuah?

A. Penampilan penerima sahaja sudah cukup menentukan kesalahan

B. Tujuan pemberian dan kaitannya dengan keputusan belum diketahui

C. Bungkusan tidak pernah boleh mengandungi suapan

D. Semua penerimaan bungkusan mesti dirahsiakan daripada pihak berkuasa

M17Q21 | Faham | 17.2

22. Apakah perbezaan menolak rasuah dengan menyerang orang yang disyaki?

A. Rasa marah membuktikan semua tuduhan benar

B. Penolakan menumpukan perbuatan dan tindakan berhemah, bukan ancaman peribadi

C. Orang yang disyaki tidak mempunyai maruah

D. Penolakan hanya sah jika disertai penghinaan

M17Q22 | Faham | 17.4

23. Mengapakah kepentingan peribadi yang boleh mempengaruhi keputusan patut dimaklumkan?

A. Supaya kriteria tidak perlu digunakan

B. Supaya semua orang yang dikenali mesti ditolak

C. Supaya penerima boleh meminta hadiah lebih besar

D. Supaya pihak bertanggungjawab boleh mengurus penilaian secara adil

M17Q23 | Faham | 17.5

24. Apakah akibat jika orang percaya keputusan hanya boleh diperoleh melalui suapan?

A. Semua orang akan lebih yakin terhadap kriteria

B. Kejujuran menjadi tidak relevan dalam apa keadaan

C. Keyakinan terhadap proses yang adil boleh merosot

D. Tiada sesiapa menerima kesan selain pemberi

M17Q24 | Faham | 17.3

25. Mengapakah murid tidak perlu memerangkap pihak yang disyaki?

A. Memerangkap orang sentiasa membuktikan kebenaran

B. Murid mesti menerima suapan untuk mengumpul bukti

C. Siasatan ialah urusan pihak berautoriti dan tindakan sendiri boleh membahayakan

D. Semua kebimbangan perlu diabaikan selama-lamanya

M17Q25 | Faham | 17.4

26. Seorang penilai menerima manfaat sebagai balasan kerana sengaja mengabaikan syarat. Mengapakah penerimaan selepas keputusan masih relevan?

A. Manfaat itu dinyatakan sebagai balasan tindakan yang tidak wajar

B. Rasuah hanya mungkin berlaku sebelum perbincangan bermula

C. Semua pemberian selepas keputusan sentiasa dibenarkan

D. Masa penerimaan sahaja menghapuskan tujuan pertukaran

M17Q26 | Faham | 17.2

27. Mengapakah menerima hadiah dahulu sebelum menyemak syaratnya boleh menimbulkan masalah?

A. Penerima mungkin terikat dengan jangkaan layanan yang tidak wajar

B. Menyemak tujuan selepas menerima sentiasa menyelesaikan semuanya

C. Semua hadiah pasti mengandungi wang

D. Hadiah menjadikan aturan pemilihan tidak terpakai

M17Q27 | Faham | 17.5

28. Apakah soalan paling membantu membezakan pemberian biasa daripada tawaran suapan dalam situasi rekaan?

A. Adakah pemberi seorang kenalan lama penerima?

B. Adakah penerima menyebut perkataan hadiah sahaja?

C. Apakah tindakan atau keputusan yang diminta sebagai pertukaran?

D. Adakah hadiah cukup kecil untuk tidak perlu dinilai?

M17Q28 | Faham | 17.1

29. Apakah refleksi perasaan yang menyokong integriti?

A. Saya benci rasuah, maka semua hadiah mesti dimusnahkan

B. Saya marah, jadi saya boleh menuduh sesiapa sahaja

C. Saya kecewa, jadi bukti tidak lagi penting

D. Saya marah terhadap ketidakadilan dan mahu menggunakan saluran yang betul

M17Q29 | Faham | 17.4

30. Mengapakah rasuah dalam pemilihan merugikan peserta yang memenuhi kriteria?

A. Kelayakan mereka hilang secara automatik

B. Semua peserta yang kalah pasti tidak layak

C. Penilaian dialihkan daripada kelayakan kepada manfaat peribadi

D. Hanya penerima suapan boleh merasa kecewa

M17Q30 | Faham | 17.3

31. Mengapakah maklumat kebimbangan perlu membezakan fakta dilihat daripada khabar angin?

A. Supaya cerita boleh dibuat lebih menarik

B. Supaya semua orang terus dianggap bersalah

C. Supaya maklumat penting tidak perlu disampaikan

D. Supaya pihak sesuai dapat menilai maklumat tanpa andaian yang mengelirukan

M17Q31 | Faham | 17.4

32. Apakah tujuan latihan menolak hadiah bersyarat di kelas?

A. Menentukan semua murid pernah melakukan kesalahan undang-undang

B. Melatih cara meminta tawaran lebih tinggi

C. Membina tabiat menjaga amanah dalam keputusan rekaan yang selamat

D. Mengumpul wang sebenar daripada rakan

M17Q32 | Faham | 17.5

33. Panel projek diberi baucar jika memilih cadangan yang tidak memenuhi kriteria. Apakah tindakan paling lengkap?

A. Terima baucar untuk tabung kelas tanpa merujuk syarat pemilihan

B. Tangguhkan keputusan tetapi simpan tawaran sebagai rahsia

C. Tolak baucar tetapi tetap pilih cadangan itu untuk menjaga hati

D. Tolak tawaran, gunakan kriteria asal dan maklumkan guru penyelia

M17Q33 | Aplikasi | 17.5

34. Kamu mendengar sendiri permintaan wang untuk layanan tidak wajar, tetapi tidak mengetahui keseluruhan kejadian. Apakah tindakan terbaik?

A. Beritahu orang dewasa dipercayai apa yang didengar, bezakan perkara yang belum diketahui

B. Sebarkan amaran bernama dahulu dan semak kemudian

C. Tulis cerita lengkap dengan andaian supaya laporan kelihatan kukuh

D. Tanya pihak disyaki secara bersemuka seorang diri untuk mendapatkan pengakuan

M17Q34 | Aplikasi | 17.4

35. Sebuah bayaran dinamakan saguhati, tetapi disyaratkan supaya pemeriksa meluluskan bahan yang tidak menepati syarat. Apakah alasan paling tepat untuk menolaknya?

A. Tujuan bayaran ialah mempengaruhi amanah secara tidak wajar walaupun namanya saguhati

B. Semua saguhati dalam setiap pekerjaan ialah rasuah

C. Bayaran hanya salah jika diserahkan secara terbuka

D. Masalahnya cuma kerana nilai bayaran tidak dinyatakan

M17Q35 | Aplikasi | 17.2

36. Pemilih menerima manfaat untuk membeli peralatan yang tidak sesuai. Peralatan itu kemudian tidak memenuhi keperluan pengguna. Apakah rantai kesan paling tepat?

A. Manfaat peribadi bertambah, maka sumber bersama pasti digunakan dengan baik

B. Pengguna terjejas, maka semua pembelian lain pasti rasuah

C. Suapan mempengaruhi pilihan, sumber digunakan pada hasil tidak sesuai, pengguna terjejas

D. Peralatan tidak sesuai, maka semua pemilih semestinya menerima hadiah

M17Q36 | Aplikasi | 17.3

37. Kamu diminta menilai cadangan sepupu sendiri dalam latihan kelas. Tiada hadiah ditawarkan. Apakah langkah paling menjaga keadilan?

A. Anggap hubungan keluarga itu sendiri membuktikan rasuah

B. Maklumkan hubungan itu kepada guru dan ikut cara penilaian yang diselaraskan

C. Tolak cadangan sepupu tanpa membaca supaya kelihatan tegas

D. Rahsiakan hubungan dan beri markah tambahan

M17Q37 | Aplikasi | 17.5

38. Rakan sangat marah selepas mendengar dakwaan rasuah dan mahu memalukan orang yang dinamakan. Apakah respons terbaik?

A. Cadangkan ancaman supaya orang itu memberi penjelasan segera

B. Akui kebimbangan terhadap ketidakadilan dan cadangkan saluran semakan yang selamat

C. Suruh rakan berhenti mengambil berat tentang keadilan

D. Setuju menyebarkan nama kerana kemarahan membuktikan dakwaan

M17Q38 | Aplikasi | 17.4

39. Kelab mahu mengurangkan peluang keputusan dipengaruhi hadiah. Apakah gabungan langkah paling berkesan dalam latihan sekolah?

A. Larangan hadiah tetapi semua keputusan dibuat tanpa kriteria

B. Kriteria jelas tetapi hadiah rahsia dibenarkan untuk semua panel

C. Kriteria jelas, rekod alasan dan semakan guru apabila ada tawaran atau kepentingan peribadi

D. Rekod nama pemenang sahaja tanpa alasan atau semakan

M17Q39 | Aplikasi | 17.4

40. Dalam simulasi, hadiah diberikan selepas keputusan dengan penjelasan bahawa ia balasan kerana mengabaikan syarat. Apakah tindakan sesuai?

A. Tolak hadiah dan maklumkan penjelasan itu kepada guru penyelia

B. Serahkan kepada rakan tetapi kekalkan urusan sebagai rahsia

C. Terima kerana keputusan sudah selesai

D. Minta hadiah diganti wang supaya lebih mudah direkodkan

M17Q40 | Aplikasi | 17.5

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 D**	**03 C**	**04 D**	**05 D**	**06 C**	**07 B**	**08 B**
09 B	**10 B**	**11 D**	**12 B**	**13 A**	**14 A**	**15 C**	**16 D**
17 A	**18 A**	**19 B**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 D**	**24 C**
25 C	**26 A**	**27 A**	**28 C**	**29 D**	**30 C**	**31 D**	**32 C**
33 D	**34 A**	**35 A**	**36 C**	**37 B**	**38 B**	**39 C**	**40 A**

01. A | Suapan dikaitkan dengan tindakan atau keputusan yang tidak wajar

Hubungan suapan dengan tindakan tidak wajar ialah unsur penting untuk memahami konsep. Hadiah biasa atau bayaran rasmi tidak boleh terus disamakan tanpa menilai konteksnya.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

02. D | Tidak, manfaat lain juga boleh digunakan untuk mempengaruhi keputusan secara tidak wajar

Suapan boleh melibatkan manfaat selain wang apabila digunakan untuk pengaruh yang tidak wajar. Namun, bentuk barang sahaja tidak membuktikan rasuah tanpa melihat tujuan dan konteks.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

03. C | Tujuan hadiah dan kaitannya dengan keputusan yang diamanahkan

Tujuan dan kaitan hadiah dengan amanah membantu menilai pengaruh yang tidak wajar. Nilai, label hadiah atau persahabatan sahaja tidak menentukan bahawa pemberian itu sesuai.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

04. D | Wang digunakan untuk mendapatkan kelulusan yang tidak wajar

Wang ditawarkan sebagai pertukaran untuk kelulusan yang bercanggah dengan syarat. Masalahnya ialah tujuan tidak wajar, bukan semua pembayaran atau hubungan kenalan dianggap rasuah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

05. D | Maklumat itu tidak menunjukkan pertukaran untuk keputusan tidak wajar

Situasi tidak menunjukkan kaitan dengan penyalahgunaan tugas atau keputusan. Tidak semua hadiah ialah rasuah, dan penilaian perlu berdasarkan konteks yang dinyatakan dalam soalan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

06. C | Amanah cuba ditukar dengan manfaat peribadi

Permintaan manfaat dikaitkan dengan pengabaian tanggungjawab yang sepatutnya dilaksanakan. Persetujuan kedua-dua pihak, bentuk manfaat atau label saguhati tidak menghapuskan masalah amanah tersebut.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

07. B | Pihak yang layak mungkin kehilangan peluang adil

Suapan mengalihkan keputusan daripada kriteria yang dipersetujui kepada manfaat peribadi. Akibatnya, pihak yang memenuhi syarat boleh kehilangan peluang dan proses menjadi tidak adil.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

08. B | Orang meragui sama ada keputusan dibuat secara adil

Kepercayaan terjejas apabila keputusan disyaki memihak kepada manfaat peribadi. Proses yang tidak adil menyukarkan masyarakat yakin bahawa amanah dan kriteria sebenar dipatuhi.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

09. B | Mutu hasil tidak menepati keperluan yang dipersetujui

Mengabaikan syarat kerana suapan boleh menyebabkan hasil tidak sesuai dengan tujuan asal. Manfaat kepada penerima suapan tidak semestinya memberi manfaat kepada pengguna atau masyarakat.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

10. B | Menggunakan kriteria jelas dan merekodkan alasan keputusan

Kriteria dan rekod yang jelas membolehkan keputusan diterangkan serta disemak. Ia mengurangkan ruang layanan tidak wajar, walaupun bukan jaminan mutlak semua masalah terhapus.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

11. D | Mendapatkan bantuan orang dewasa dipercayai untuk saluran yang sesuai

Murid patut mendapatkan bantuan dan menyampaikan fakta yang diketahui secara berhemah. Siasatan sendiri, tuduhan awam atau penerimaan sebagai eksperimen boleh menambah risiko dan kekeliruan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

12. B | Saya kecewa dengan ketidakadilan itu dan mahu menjaga amanah

Penolakan yang bertanggungjawab menumpukan mudarat perbuatan dan tekad menjaga amanah. Perasaan kecewa tidak membenarkan tuduhan tanpa maklumat, penghinaan atau penerimaan secara rahsia.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.5

13. A | Perbuatan yang merosakkan keadilan dan amanah

Penolakan moral tertumpu pada perbuatan rasuah dan kesannya. Ia tidak membenarkan stereotaip kaum, kebencian terhadap orang yang belum dibuktikan bersalah atau penghinaan umum.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.5

14. A | Tolak syarat itu dan rujuk pihak dewasa yang bertanggungjawab

Nilai kecil atau pemindahan hadiah tidak menghilangkan tujuan mempengaruhi keputusan secara tidak wajar. Penolakan dan rujukan membantu menjaga amanah serta keselamatan dalam menangani tawaran.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

15. C | Kriteria yang telah dipersetujui

Kriteria yang dipersetujui memfokuskan tujuan pemilihan dan manfaat projek. Hadiah atau hubungan peribadi tidak patut menggantikan penilaian yang adil terhadap cadangan semua peserta.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

16. D | Ia tidak sama dengan bayaran rahsia untuk mendapatkan layanan tidak wajar

Bayaran rasmi mengikut kadar dan proses berbeza daripada suapan untuk pengaruh tidak wajar. Penilaian perlu melihat tujuan serta aturan, bukan menganggap semua pembayaran sebagai rasuah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

17. A | Pelaksanaan amanah cuba dijadikan pertukaran untuk manfaat peribadi

Kelayakan pemohon tidak membenarkan tugas yang diamanahkan ditukar dengan manfaat peribadi tidak rasmi. Masalah rasuah bukan hanya berkaitan kelulusan permohonan yang gagal memenuhi syarat.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

18. A | Nama derma tidak menghapuskan tujuan mendapatkan keputusan tidak wajar

Penilaian melihat tujuan dan pertukaran yang diminta, bukan label pemberian sahaja. Namun, situasi ini tidak membenarkan kesimpulan bahawa setiap derma dalam masyarakat ialah rasuah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

19. B | Pemilihan berpihak boleh membiayai hasil yang tidak memenuhi keperluan

Apabila keputusan mengutamakan manfaat peribadi, sumber boleh digunakan pada hasil yang tidak sesuai. Huraian ini menunjukkan hubungan sebab akibat tanpa menuduh semua perbelanjaan bersama.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

20. D | Alasan dan proses boleh disemak oleh pihak yang berkenaan

Rekod membantu semakan terhadap alasan serta proses keputusan. Ia menyokong akauntabiliti tetapi tidak menjadi jaminan mutlak atau alasan menukar fakta dan memalukan seseorang.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

21. B | Tujuan pemberian dan kaitannya dengan keputusan belum diketahui

Bungkusan sahaja tidak menjelaskan tujuan atau kaitan dengan amanah. Kebimbangan boleh disemak melalui saluran sesuai tanpa membuat tuduhan yang melebihi maklumat sebenar diketahui.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

22. B | Penolakan menumpukan perbuatan dan tindakan berhemah, bukan ancaman peribadi

Penolakan moral boleh tegas sambil menjaga maruah dan proses yang adil. Perasaan marah tidak menjadi bukti kesalahan atau kebenaran untuk mengancam seseorang yang disyaki.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.5

23. D | Supaya pihak bertanggungjawab boleh mengurus penilaian secara adil

Memaklumkan kepentingan memberi peluang kepada pihak sesuai mengurus konflik secara adil. Ia tidak bermakna semua hubungan peribadi pasti rasuah atau semua kenalan mesti ditolak.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

24. C | Keyakinan terhadap proses yang adil boleh merosot

Kepercayaan bahawa suapan menentukan keputusan boleh melemahkan keyakinan terhadap proses. Mudaratnya melibatkan masyarakat dan peluang adil, bukan hanya pemberi atau penerima manfaat.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

25. C | Siasatan ialah urusan pihak berautoriti dan tindakan sendiri boleh membahayakan

Melaporkan kebimbangan melalui bantuan sesuai berbeza daripada menjalankan siasatan sendiri. Perangkap atau penerimaan suapan boleh meningkatkan risiko serta mengganggu penilaian fakta oleh pihak berautoriti.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

26. A | Manfaat itu dinyatakan sebagai balasan tindakan yang tidak wajar

Suapan boleh dikaitkan dengan balasan tindakan, bukan hanya dorongan sebelum keputusan. Situasi menyatakan hubungan tidak wajar, jadi masa penerimaan sahaja tidak menghapuskannya.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

27. A | Penerima mungkin terikat dengan jangkaan layanan yang tidak wajar

Penerimaan sebelum memahami konteks boleh mewujudkan tekanan atau jangkaan. Apabila hadiah berkaitan tugas, dapatkan panduan terlebih dahulu supaya amanah dan aturan dapat dijaga.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

28. C | Apakah tindakan atau keputusan yang diminta sebagai pertukaran?

Soalan tentang pertukaran menghubungkan manfaat dengan tindakan yang mahu dipengaruhi. Saiz hadiah, nama pemberian dan hubungan kenalan sahaja tidak menjelaskan kewajaran tujuan sebenar.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.1

29. D | Saya marah terhadap ketidakadilan dan mahu menggunakan saluran yang betul

Refleksi itu menghubungkan penolakan ketidakadilan dengan tindakan bertanggungjawab. Perasaan kuat tidak menggantikan fakta atau membenarkan tuduhan, ancaman dan kesimpulan menyeluruh terhadap semua pemberian.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.5

30. C | Penilaian dialihkan daripada kelayakan kepada manfaat peribadi

Peserta layak boleh kehilangan peluang apabila manfaat peribadi mengatasi kriteria. Ini menunjukkan ketidakadilan proses, bukan bukti bahawa semua peserta yang tidak dipilih tidak layak.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

31. D | Supaya pihak sesuai dapat menilai maklumat tanpa andaian yang mengelirukan

Membezakan pemerhatian daripada khabar angin membantu penilaian yang adil dan tepat. Menambah andaian atau menghias cerita boleh mengelirukan pihak yang berperanan menyemak kebimbangan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

32. C | Membina tabiat menjaga amanah dalam keputusan rekaan yang selamat

Lakonan membantu murid berlatih pertimbangan dan penolakan tanpa melibatkan risiko sebenar. Ia tidak bertujuan menuduh murid atau mengajar cara mendapatkan manfaat yang lebih besar.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

33. D | Tolak tawaran, gunakan kriteria asal dan maklumkan guru penyelia

Penolakan perlu menjaga keputusan dan menangani tawaran melalui penyelia. Mengubah tujuan penggunaan baucar atau menolak hadiah sahaja tidak membetulkan pengaruh tidak wajar terhadap pilihan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

34. A | Beritahu orang dewasa dipercayai apa yang didengar, bezakan perkara yang belum diketahui

Menyampaikan fakta yang diketahui serta batas pengetahuan membantu tindakan sesuai. Andaian, konfrontasi sendiri dan penyebaran tuduhan boleh menambah risiko serta menjejaskan penilaian yang adil.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

35. A | Tujuan bayaran ialah mempengaruhi amanah secara tidak wajar walaupun namanya saguhati

Konteks menyatakan tujuan pertukaran yang tidak wajar, jadi label saguhati tidak mengubahnya. Penilaian tidak perlu bergantung pada keterbukaan, jumlah atau kesimpulan tentang semua saguhati.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.2

36. C | Suapan mempengaruhi pilihan, sumber digunakan pada hasil tidak sesuai, pengguna terjejas

Rantai kesan mengikuti fakta situasi dari pengaruh suapan hingga penggunaan sumber dan mudarat pengguna. Ia tidak memperluas tuduhan kepada semua pembelian atau pemilih lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.3

37. B | Maklumkan hubungan itu kepada guru dan ikut cara penilaian yang diselaraskan

Hubungan peribadi boleh memerlukan pengurusan konflik kepentingan, tetapi bukan bukti rasuah dengan sendirinya. Pendedahan kepada guru membolehkan penilaian adil tanpa mengutamakan atau menghukum sepupu.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

38. B | Akui kebimbangan terhadap ketidakadilan dan cadangkan saluran semakan yang selamat

Penolakan rasuah boleh disampaikan tanpa menghukum seseorang berdasarkan dakwaan. Saluran semakan menjaga keselamatan dan keadilan, manakala kemarahan sendiri tidak membuktikan kesalahan individu.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

39. C | Kriteria jelas, rekod alasan dan semakan guru apabila ada tawaran atau kepentingan peribadi

Gabungan kriteria, rekod dan semakan menangani beberapa ruang pengaruh tidak wajar. Satu aturan sahaja kurang lengkap jika alasan keputusan atau tawaran berkaitan masih tidak boleh diperiksa.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.4

40. A | Tolak hadiah dan maklumkan penjelasan itu kepada guru penyelia

Tawaran sebagai balasan pengabaian syarat masih berkaitan penyalahgunaan amanah. Keputusan yang sudah selesai tidak menghilangkan tujuan tersebut, dan penukaran penerima atau bentuk manfaat tidak menyelesaikannya.

Skop unit buku teks KPM hlm. 201-214 | Rujukan 4.5.6

Amal dan renung

Lakonan keputusan yang amanah

Gunakan kad tawaran rekaan dan kriteria mudah memilih projek kelas. Jangan gunakan wang sebenar atau meniru tawaran kepada pihak luar.

SP 4.5.5, 4.5.6

1. Baca kriteria projek seperti manfaat, kos munasabah dan kemampuan pelaksanaan.

2. Lakonkan penolakan hadiah bersyarat dan pilih projek berdasarkan kriteria sahaja.

3. Ceritakan perasaan terhadap ketidakadilan dan nyatakan orang dewasa yang boleh dirujuk jika situasi sebenar berlaku.

Aktiviti ini bukan ujian atau penentuan tahap penguasaan.

Catat pengalaman sebenar selepas mencuba. Jangan tulis maklumat peribadi orang lain. Kuiz dan catatan ini bukan penentuan tahap penguasaan PBD.

Apakah yang mempengaruhi keputusan saya?

Bagaimanakah saya menolak perbuatan tanpa menuduh atau menghina seseorang?

Apakah tindakan selamat jika tawaran tidak wajar berlaku di luar latihan?

Sumber dan skop

DSKP KSSM Pendidikan Moral Tingkatan 1, KPM/BPK, BPK 2015, Terbitan 2016, ISBN 978-967-420-135-7. Buku teks KPM/DBP, Cetakan Pertama 2016, ISBN 978-983-49-1121-8. Tahun 2026 ialah sesi murid, bukan edisi buku teks baharu.

DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Latihan asli berbantu AI untuk murid sesi 2026. Bukan edisi buku teks baharu, soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Markah ialah panduan latihan, bukan skema peperiksaan. Jawapan lain yang berasas dan relevan boleh diterima. Semakan guru bebas belum dibuat. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.